

Mythologia, Francfort, 1581 - V, 16 : De Adoni

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[58\] : De Adoni](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre V

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - V, 16 : De Adoni](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 17 : D'Adonis](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 16 : D'Adonis](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - V, 16 : De Adoni, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 02/12/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5969>

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 530-533

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Adonis](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

De Adoni. CAP. XVI.

ADONIS Priapi pater Myrrhae filius fuit & Thiantis, quæ cum in furiosum patris amorem incidisset, clam cum eo congressa hunc concepit. ac patre id postea sentiente Deos precata est, ut in aliam formam, quæ neque inter mortuos esset, neque inter vivos, mutaretur: quare in arborem sui nominis fuit conuersa, ut testatur Lycophron in his:

ὄψαται δὲ τλήμωνος

μύρραϊ ἐρυμένον ἄστυ, τῆς μορφομένης

αἰδῖνας ἱγίλους δ' οὐδ' ῥῶδης κλάδης.

Myrrha cernet in

Tutam misella ciuitatem: nam dolor

Vt fama ramo est huic opertus arboris.

Ouidius libr. 10. Metamorph. non ex Thiante, sed ex Cinyra patre, qui Rex fuit Cypriorum, Myrrham Adonim concepisse scribit, quod multis versibus complexus fuit. hunc Naiades nutriuerunt susceptum, ut est in his:

Reuidit onus, vagitq; puer: quem mollibus herbis

Naiades impositum lacrymis unxere parentis.

Fuerunt autem duo Adones alter in Byblo ciuitate natus, alter in Cypro, ut ait Isacius, cum tamen res amborum gestæ ad vnum Cyprium referantur. cum igitur Myrrha in arborem mutaretur, filiumque eximie pulchritudinis peperisset, iam tum eius amore capta est Venus: qui cum adoleuisset, monitus est à Venere ut feras immitiores cauere, eumque venando sequebatur, & precabatur Venus, ut ab armatis feris abstineret, ut in his ait Ouidius libro decimo:

Per iuga, per syluas, dumos, æque saxa vagatur,

Nuda genu, vestem ritu succincta Diana,

Hortaturque canes: tutæque animalia prada,

Aut pronas lepores, aut celsum in cornua taurum,

Aut agitat damas: à fortibus abstinet apris,

Raptoresque lupos, armatosque unguibus ursos

Vitat, & armenti saturatos cade leones.

Te quoque ut hos timeas siquid prodesse monendo

Posses, Adoni monet: ferisq; fugacibus esto,

Inquit: in audaces non est audacia tuta.

Veruntamen cum ille immemor mandatorum Veneris in aprum

aprum violentum postea irruisset, ab illo in femore percussus interiit, ut testatur Theocritus in Epitaphio Adonis:

καίτοι καλὸς Ἀδωνίς ἐπ' ἄρουρι, μῦρον ἐδόντι
 Ἀδωνὶ Ἀδωνὸν ἐδόντι τυπῆν.

*Dente ferunt nino ninensi iacet istus Adonis
 Montibus in summis.*

Scriptum reliquit Sappho Adonim mortuum fuisse à Venerè inter lactucas depositum. Fama est præterea Venerem patam esse cum Proserpina ut sex menses mortuus Adonis esset apud Proserpinam, sed ea lege ne illum Proserpina in thorum, aut in amplexum acciperet: alios sex menses esset apud Venerem. Fuerunt tamen qui dixerint non ipsum quidem Adonim in aprum irruisse, sed ab apro impetum factum fuisse in Adonim, & id Martis consilio contigisse. Nam cum Mars Venerem, Venus Adonim amaret & sequeretur, ratus est Mars omnes Veneris amores posse in se conuerti, si Adonim de medio sustulisset: atque illi apro inmisso cum Venus opem ferre properaret, pede à spina rosa vulnerato purpureum colorem rose, cum prius esset candida, datum fuisse fabulantur. Fuerunt Adonidi sacra instituta, quæ Adonia dicta sunt, quæ Athenis celebrabantur, de quibus meminit Aristophanes in Pace. In his sacrificiis autumni fructus cuiusvis generis adhibebantur, quæ ἀκρόδρα dicuntur à Græcis. conlueuerunt præterea & hordeum & triticum serere in locis suburbanis, atque ea loca in quibus hæc sacra fuissent, multæque essent fructiferae arbores, hortos Adonios appellare: quia locis huiusmodi Adonis delectaretur, atque de iis fructibus, qui offerebantur Adonidi, ita meminit Theocritus in Adonia celebrantibus:

παρ μὲν οἱ ὄρεα καίτοι, ὅτε δ' οὖος ἀκρὰ φέροντι.

*Nec sibi desit, ait, quòdrami tempore mittunt
 Autumni.*

Agebatur Alexandria præsertim Adonidis celebritas, cuius imago cum magna pompa ferebatur: qui colebatur etiam in illa vrbe Macedonia, quam Dium vocabant; quò cum Hercules venisset, multosque vidisset exeuntes è sacello, interrogauit quendam de præsentibus, eò & ipse ingressurus, cuius esset Deorum illud fanum. Cum is Adonidis dixisset, nihil est, inquit, religiosum. Quid ageretur apud Assyrios in Adoniis, declarauit Lucianus ita in Dea Syria: λίγος γὰρ δὴ αὐτὸ ἱερὸν

τὸ ἐκ Ἀδωνιν ὑπὸ τῆς σούρας, ὅς τῃ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γυνάδι καὶ
 μήνῳ τῷ παίδι, τὴν ἡμετέραν τὴν ἑσπερίαν, καὶ θρηνῶσι. καὶ τὰ
 ἔργα ἐπετελείουσι καὶ σφοδρὰ μαγὰ πένθει ἀπὸ τῆς χώρῃς ἐπα-
 νῶσι. ἱππῶν δὲ ἀποτάφωσι αἱ τε καὶ ἀπεκλαύουσινται, πρὶν μὲν
 καταγίγῃσι τῷ Ἀδωνίδι, ὅπως ἴοντι γέκυϊ· ματὲρ δὲ τῇ ἑτέρῃ ἡ-
 μέρῃ. ὧς τὴν μυθολογίαν, καὶ ἐς τοὺς ἡμέρας πύμπκοι. *Discebat
 enim in suatragione contigisse, & Adonis ab apro istius fue-
 rit: atque ad eius rei memoriam singulis quotannis se ple-
 runt, & lamentantur, & diem celebrant, & magnus lu-
 dius in illa regione per id tempus exoritur. Ubi vero se per-
 cussissent, & lacerant, primum Adonidis inferias persolunt,
 tanquam vita defuncto: deinde altero die ipsum vivere
 inquirunt, & in caelum mittunt.* Fuit celeberrimum omni-
 um sanum illud Adonidis in Cypro, in quo præclarū & multi
 nominis Harmoniæ monile fuit, quod tamen Eriphyles vo-
 catum est, quia illo accepto hæc virum suum per prodicionem
 perdiderit, ut ait Pausanias in Bœoticis. Est Adonis præterea
 nomen fluvij, qui per Libanum defertur, dicebaturque cruen-
 tus fluere quo tempore Adonia agebantur. Atque tot de Ado-
 nide memoriæ prodita sunt ab antiquis. Fabulari sunt ma-
 trem Adonidis in arborem ob pudorem cōverti optasse, quia
 quòd concubisset cum patre, hominum conspectum devi-
 rare cuperet, quod ad muliebrem cupiditatem pertinet. nam
 hominum fabulas magis ad mores, Deorum ad physicas ra-
 tiones spectare diximus. hoc autem quæ sit flagitiorum & li-
 bidinum conscientia declarat, quanto periculis vel metu vel pu-
 dore antea actorum scelerum scelerati, conscientiaque exagi-
 tentur: & qualia sint mortalium vota, cum quid parum hone-
 stum à Diis impetrare contendimus. nam qui votorum com-
 potes facti fuerunt aliquando, tum demum intelligunt quàm
 absurda, vel turpia, vel damnosa, vel iniqua & impia cupierint:
 quæ antequam consequerentur se infelices & miseros excla-
 mabant. Fuerunt qui hætenus dicta de matre Adonis ad hi-
 storiam flectant, & ad matrem cuiusdam Adonidis, cum ta-
 men Adonim tritici semen esse sentiant, ut testatur Theocriti
 ἐναγματοί, λέγουσι δὲ πρὸς τὴν Ἀδωνίδα ὅτι καὶ ἀπεκλάουσι ἐν μή-
 νει ἐπὶ τῇ σούρῃ τῆς ἀρχαίας τῆς Ἀφροδίτης, ὡς αὐτὴ καὶ ἐν ταῖς
 ἀρχαίαις τῆς περὶ σφοδρῆς. τὸ τοῦ Λιβάνου, τοῦτο ἐστὶν ἀλη-
 θές, ὅτι ὁ Ἀδωνίς, ἦσαν ὁ σείας ἀνδρομέδου, ἐν μηνί ἐν τῇ ἡ-
 μέρῃ

πύμπκοι

πρὸς τὴν ἀπορῆν καὶ ἐν μήναι ἔχει αὐτὸν ἢ ἂν φραδῖται, τὴν ἴ-
σην, ἢ δὲ καὶ τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ λαμβάνουσιν αὐτὸν ἢ ἀν-
θρώποι. *Alunt enim de Adonide quod moritur sex menses*
moratur est in complexu Veneris, quos etiam apud Proser-
pinam. Hoc re ipsa ita se habet: quod Adonis frumentum est
satum, quod sex menses degit sub terra: sex menses illum ha-
bet Venus, aeris temperies scilicet, ex quo illum messores
colligunt. Sensit tamen Orpheus in hymno in Adonim, illum
esse solem, cum illum rebus omnibus praeberet nutrimentum,
& esse germinandi autorem dixerit, in his:

ἄβρῳ, πολὺμορφι, τρεῖς φη πύρρι ἀρίδης
κῶρη, καὶ κόρη, σὺ πάσι βάλος αἰὲς Ἀδωνι-
εργαῖοι μὲν, λάμπαντες καλῶς ἐκ κελεύειν ὄρωις.

Qui cunctis alimenta refert, prudentia cunctis

Plurima, qui vario latari nomine Adoni:

Germinum & idem autor, pariter puer atque puella:

Extincte, atque iterum splendens labentibus horis.

Finxerunt antiqui, qui Adonim solem esse putarunt, illum ab
apto hirsuta & aspera fera ictum, quia aspera sit & hirsuta hy-
ems, per quam solis vires paulatim deficiunt. ea res est omnino
Veneri inimica, quoniam per aeris temperiem viget Venus,
cum frigus, ut inimicum, naturae opus non ingrediat. Cum
sol igitur in signis sex Australibus extiterit per signiferum in-
cedens, brevioresque sunt dies ac longiores noctes, tum dicitur
Adonis apud inferos morari: cum vero signa Borealia lon-
giores dies fecerint, tunc est apud Venerem, per quam omnis
venustas omnisque nitor armis restituitur. ea de causa illum ait
Orpheus modò esse apud superos, modò apud inferos:

ἐκ πρὸς μὲν καὶ ἐκ τῶν τῶν ἡρώων,
ἢ ἢ πάλιν πρὸς Ὀλύμπου καὶ δὲ δὲ μὲν ὡς ἐκ πρὸν.

Qui modò sub terris habitas, & tartara nigra,

Frugiferumq; refert in caelum corpus & idem.

Ita enim sub his fabularum figmentis uniuersas propè res na-
turae antiqui declararunt, non minùs sapienter quàm Platoni-
ci aut Peripatetici: nam si contentiones ex Aristotelis libris ex-
imantur, per breues erunt sententiae, quae nunc magnis volu-
minibus continentur. at nunc de Sole dicamus.

De Sole. CAP. XVII.